

EU-OPAS

Käsikirja järjestöille EU-vaikuttamiseen

SOSTE

Sisältö

1. Esipuhe 3
2. Miten seurata EU-päätöksentekoa? Miten järjestöt voivat vaikuttaa EU-päätöksentekoon 4
3. EU:n elimet 8
4. EU-asioiden käsittely Suomessa ja kansallinen valmistelu 13
5. EU-sanastoa 14
6. Lyhenteitä 18

1. Esipuhe

Vaikka monet suomalaiset järjestöt toimivat pääasiassa paikallisesti ja kansallisesti, kansainvälisyys on osa järjestöjen toimintaympäristöä. Rajanveto kansallisten ja kansainvälisten asioiden välillä esimerkiksi vaikuttamistyössä on hankalaa, sillä muun muassa EU:ssa tehtävillä päätöksillä on vaikutusta myös Suomeen, ja valmistelua tehdään samanaikaisesti niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

On tärkeää, että kansalaisjärjestöt ovat mukana tekemässä kansainvälistä- ja EU-vaikuttamistyötä, jotta myös esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevien ihmisryhmien ääni saadaan kuuluviin päätöksenteossa.

SOSTEn jäsenistöilleen tekemien kyselyjen perusteella noin 80 %:lla sote-järjestöistä on kansainvälistä toimintaa, ja noin 90 % on mukana verkostoissa, joissa käsitellään kansainvälisiä kysymyksiä. Silti vain noin puolet vuonna 2019 SOSTEn kansainvälisen toiminnan kyselyyn vastanneista järjestöistä kertoo pyrkivänsä vaikuttamaan Euroopan tai kansainvälisen tason strategioihin tai ohjelmiin. Useimmiten esteenä on resurssien vähäisyys, mutta vastauksissa on kaivattu myös koulutusta erityisesti EU-vaikuttamiseen.

EU pyrkii kaikessa toiminnassaan ja päätöksenteossään avoimuuteen, läpinäkyvyyteen ja kansalaisten osallistamiseen. Tietoa EU:sta ja sen toiminnasta on lähtökohtaisesti saatavilla, mutta juuri sen itselle tai edustamalleen organisaatiolle olennaisen tiedon löytäminen voi olla hankalaa. Jos vaikuttamistyöhön varatut resurssit ovat vähäiset, voi EU-vaikuttamisen aloittaminen tuntua vaikealta. Mistä löytyy tieto siitä, mitä parhailtaan valmistellaan? Keneen voisi olla yhteydessä? Miten selvittää lyhenteiden ja termien viidakosta?

Näitä samoja asioita on pohdittu myös SOSTEssa, ja vastauksena jäsenistön tarpeisiin SOSTEssa päätettiin aloittaa EU-oppaan valmistelu. Valmistelun tueksi saimme Ulkoministeriön Eurooppatiedotustukea. Tämä asiakirja on oppaan ensimmäinen versio, johon olemme koonneet perustietoa EU:sta sekä vinkkejä vaikuttamistyön ja EU-asioiden seuraamisen aloittamiseen. Opas on suunnattu kaikille EU-vaikuttamisesta kiinnostuneille tahoille, mutta sanasto ja lyhenteet ovat erityisesti sosiaali- ja terveyspolitiikkaan liittyviä. Opasta täydennetään ja laajennetaan tulevaisuudessa.

Tervetuloa mukaan vaikuttamistyöhön!

2. Miten seurata EU-päätöksentekoa? Miten järjestöt voivat vaikuttaa EU-päätöksentekoon

Järjestöjen vaikuttamistyön resurssit ovat useimmiten hyvin rajalliset, joten tehokkaan vaikuttamistyön kannalta on olennaista pohtia, miten ja mihin resurssit käytetään. Kun vaikuttamisen tavoitteet on selvillä, seuraavana askeleena on tehdä suunnitelma tavoitteiden edistämiseksi.

Alle on koottu muutamia vinkkejä, miten pääset alkuun EU-asioiden seuraamisessa ja vaikuttamistyössä. Useimmat järjestöt pyrkivät vaikuttamaan erityisesti kansalliseen valmisteluun/kannanmuodostukseen EU-asioissa, mutta vaikuttamistyötä voi tehdä myös komission suuntaan (erityisesti kuulemiset), sekä niin meppien kuin puolueiden kautta (toiminta parlamentin poliittisissa ryhmissä).

Näin pääset alkuun EU-asioiden seuraamisessa ja EU-vaikuttamistyössä:

1. Tutustu komission työohjelmaan
2. Tilaa sähköposti-ilmoitukset komission julkisista kuulemisista
3. Seuraa EU-asioiden käsittelyä eduskunnassa
4. Ole yhteydessä kattojärjestösi/hyödynnä verkostojasi
5. Ole yhteydessä meppeihin
6. Ole yhteydessä virkamiehiin
7. Nosta asioita julkiseen keskusteluun
8. Yhteydenpito puolueisiin
9. Yhteydenpito kansanedustajiin

1. Tutustu komission työohjelmaan

Komissio tekee [työohjelman](#) vuodeksi kerrallaan. Siinä kerrotaan tulevan vuoden aloitteista, ohjelmista ja painopistealueista neljännesvuosittain. Työohjelmasta näet, onko tulevana vuotena tulossa jotain sinua tai organisaatiotasi kiinnostavia aloitteita (ja niiden aikataulun).

2. Tilaa sähköposti-ilmoitukset komission julkisista kuulemisista

Kts. kohta ”komission kuulemiset”. Voit tilata sähköpostiisi ilmoitukset sinua kiinnostavista aihealueista, kun niihin liittyvistä asioista järjestetään julkinen kuuleminen.

3. Seuraa EU-asioiden käsittelyä eduskunnassa

Seuraa eduskunnassa käsittelyssä olevien EU-asioiden listaa täältä: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/eduskunnan_tehtavat/euasiat/Sivut/EU-asiat_paa sivu.aspx

4. Ole yhteydessä kattojärjestösi/hyödynnä verkostojasi

Monet kattojärjestöt ovat mukana EU-jaostoissa (lue lisää täältä) ja erilaisissa ministeriöiden vetämissä verkostoissa, joissa käsitellään EU-asioita. Jos tiedät, että järjestölesi tärkeä aloite on tulossa kansalliseen käsittelyyn, on hyvä pitää myös kattojärjestösi ajan tasalla järjestösi kannoista ja näkökulmista. Ei siis kannata jäädä odottelemaan, että joku on juuri sinun järjestösi yhteydessä, vaan olla itse aktiivinen.

SOSTE on esimerkiksi mukana sekä sosiaali- (EU25) että terveystieteissä (EU33), sekä STM:n vetovastuulla olevassa EU-sosiaalipolitiikkaverkostossa.

Jos järjestösi toimii esimerkiksi Euroopan tason kattojärjestössä tai verkostossa, näiden kautta saa usein myös tietoa ajankohtaisista EU-aloitteista ja suunnitelmista, sekä vinkkejä kansalliseen EU-vaikuttamistyöhön.

5. Ole yhteydessä meppeihin

Listaus Suomen mepeistä kaudella 2019-2024 löytyy [Euroopan parlamentin sivuilta](#). Sivustolta voit katsoa jokaisen mepin omalta sivulta heidän jäsenyyksiään valiokunnissa sekä viimeaikaista toimintaansa. Lisätietoja löytyy myös kunkin mepin omilta kotisivuilta. Yhteydenpito kannattaa suunnata niihin meppeihin, jotka esimerkiksi valiokuntajäsenyyksien perusteella ovat perehtyneitä tai kiinnostuneita järjestösi teemoista. Jos Suomen mepeistä ei löydy sopivalla profiililla olevia henkilöitä, voi hyvin olla yhteydessä myös muiden jäsenmaiden meppeihin.

6. Ole yhteydessä virkamiehiin

Virkamiesten rooli on keskeinen kaikessa EU-valmistelussa. Komissiosta lähtevät aloitteet, ja siellä yli 20.000 virkamiehen voimin tehdään kaikki keskeinen pohjatyö. Komission virkamiehet eivät tee tätä valmistelua yksin, vaan on he ovat yhteydessä kansallisiin (ministeriöiden) virkamiehiin. Valmistelutyötä tehdään erilaisissa työryhmissä, ja pohjatyötä saatetaan tehdä jopa 2–3 vuotta pelkästään virkamieställä ennen lainsäädäntöehdotuksen valmistumista. Komission tekemät ehdotukset lähetetään jäsenmailhin ministeriöiden virkamiehille, jotka valmistelevat jäsenmaan

kantaan, ennen kuin se lähetetään poliittiseen päätöksentekoon. Samanaikaisesti parlamentti valmistelee parlamentin kantaa. EU-parlamentissa on 700 meppiä, joiden tukena on suuri joukko virkamiehiä mm. valiokunnissa, joissa valmistellaan pohjaa kantoihin. Yksityiskohdat ja poliittiset kannat hiotaan poliittisella tasolla, mutta pohjatyön tekevät virkamiehet. Paras hetki vaikuttaa kantoihin on se, kun niitä vasta valmistellaan virkamiestasolla.

Kansallisella tasolla, esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriössä EU-asioita valmistelee ja koordinoi kansainvälisten asioiden yksikön EU-koordinaatioryhmä. Jokaiselle EU-asialle nimetään vastuuvirkamies. Ministeriöiden sivuilla julkaistujen uutisten yhteydessä mainitaan lisätietojen antajat; yhteydenoton voi suunnata esimerkiksi lisätiedoissa mainittuihin henkilöihin, tai olla yhteydessä ministeriön EU-koordinaatioon, ja pyytää välittämään viesti oikealle henkilölle.

7. Nosta asioita julkiseen keskusteluun

Kansalliseen päätöksentekoon voi yrittää vaikuttaa myös nostamalla asioita julkiseen keskusteluun. Voitte järjestönne nimissä tarjota mielipidekirjoituksia lehtiin, yrittää saada toimittajia kirjoittamaan asiasta jutun tai kirjoittaa teräviä kannanottoja. Tämä ei ole helppo keino, sillä asian pitää olla riittävän suurta yleisöä kiinnostava, että yhden järjestön mielipide yksittäisessä asiassa ylittää uutiskynnyksen. Tässäkin yhteistyö on voimaa.

8. Yhteydenpito puolueisiin

Jokaisella puolueella on EU-linjaukset/Eurooppa-ohjelmat, jotka kannattaa vilkaista läpi, ne kertovat puolueiden yleisistä painotuksista EU-kysymyksissä. Ohjelmat löytyvät puolueiden verkkosivuilta, tai niitä voi etsiä myös [Poliittisten ohjelmien tietovaranto -sivuston](#) kautta. EU-linjaukset valmistellaan osana puolueiden ohjelmatyötä, esimerkiksi EU-työryhmissä.

[Europarlamentaarikot toimivat poliittisissa ryhmissä](#), ja tällä hetkellä Europarlamentissa toimii seitsemän poliittista ryhmää. Puolueet ovat aktiivisia toimijoita näissä ryhmissä, ja tekevät omaa vaikuttamistyötään (esimerkiksi aloitteiden muodossa) ryhmänsä sisällä. Siksi myös puolueiden kautta voi tehdä vaikuttamistyötä EU-kysymyksissä. Tarkempaa tietoa puolueiden EU-linjauksista ja ohjelmatyöstä saa esimerkiksi puoluetoimistojen poliittisilta suunnittelijoilta.

9. Yhteydenpito kansanedustajiin

Lue lisää: [Eduskunnan rooli EU-päätöksenteossa](#) ja [Eduskunta ja EU](#) (opas)

Eduskunnassa kaikki valiokunnat ja kansanedustajat käsittelevät EU-asioita. Erikoisvaliokunnat antavat asioista lausuntonsa, ja tässä yhteydessä usein myös kuulevat asiantuntijoita ja kansalaisjärjestöjen edustajia. Valiokuntakäsittelyn ja lausuntojen antamisen jälkeen eduskunnan kanta päätetään suuressa valiokunnassa tai ulkoasiainvaliokunnassa.

Kuten europarlamentaarikkojen kohdalla, myös kansanedustajien osalta on hyödyllistä selvittää, missä valiokunnassa he toimivat. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysjärjestöjen kannattaa yhteydenpidossa suunnata katseensa mm. sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseniin. Eduskunnan sivuilta saa tietoa myös erikoisvaliokunnissa käsiteltävänä olevista EU-asioista, sekä valiokuntien viikko- ja kokoussuunnitelmat.

Kansalaisjärjestöt vaikuttamassa EU-tasolla

Ihmisoikeuksia edistävät myönteiset muutokset tapahtuvat usein hitaasti. Muutosta on ehkä puskettu vuosikymmeniä ennen kuin se tapahtuu. Silti ja juuri siksi työ ihmisoikeuksien puolesta kannattaa - ja on erittäin tarpeellista myös Suomessa ja Euroopassa.

Moni ihmisoikeusmuutos EU:ssa on alkujaan lähtenyt kansalaisjärjestöistä. Yleensä ensin vaikutetaan kansallisella tasolla. Siten voidaan saada jotkut tai useat jäsenmaat liikkumaan haluttuun suuntaan kansallisesti. Sitten asialle voidaan saada laajempaa tukea EU-tasollakin.

Järjestöt vaikuttavat esimerkiksi kampanjoilla ja someviestinnällä ja olemalla yhteydessä puolueisiin, poliitikkoihin, viranhaltijoihin ja mediaan. Lisäksi ne vaikuttavat reaktiivisesti esimerkiksi ministeriöiden ja EU:n kuulemisprosesseissa.

EU:n eri elimiin vaikutetaan eri tavoin

EU:n päätöksenteko koostuu komissiosta, parlamentista ja EU:n neuvostosta. EU-lainsäädännöstä eli direktiiveistä päättävät parlamentti ja neuvosto komission esityksestä. Sama koskee EU:n budjettia. EU-rahalla on isoja ihmisoikeusvaikutuksia esimerkiksi sitä kautta, asetetaan jäsenmaille taloudellisia sanktioita ihmisoikeusloukkauksista. EU:lla on erilaisia politiikkaohjelmia, kuten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia koskeva strategia ja tasa-arvo-ohjelma, joihin järjestöt vaikuttavat. Neuvosto koostuu jäsenmaiden ministereistä. Siihen vaikuttamiseksi pitää vakuuttaa jokainen jäsenmaa erikseen. Viime kädessä kansalliset parlamentit päättävät jäsenvaltioiden kannat. Eduskuntaan vaikuttaminen voi siis olla myös EU-vaikuttamista.

Ihmisoikeuksien kannalta EU:n ytimessä on EU:n peruskirja, johon on kirjattu EU-tasoiset perusoikeudet. Sitä, kuten kaikkia EU:n perussopimuksia, tulkitsee EU-tuomioistuin. EU-tuomioistuimen ratkaisuihin järjestöt eivät voi suoraan vaikuttaa, mutta ne voivat lisätä tietoisuutta peruskirjasta ja vedota siihen.

Yhteistyöllä onnistuu

Yritysvastuulaki on hyvä esimerkki järjestöjen kansainvälisestä yhteistyöstä. Kansalaisjärjestöillä on ollut suuri vaikutus EU:n yritysvastuulakiehdotuksen syntyyn ja sisältöön. Samaan aikaan Suomen hallituksen hallitusohjelmassa on kansallinen yritysvastuulaki. Kansalaisyhteiskunnan luoma paine on edesauttanut molempia.

Ihmisoikeusliitto on toiminut pitkään naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista eli FGM:ää (female genital mutilation) vastaan. Se tekee yhteistyötä eurooppalaisen End FGM EU -verkoston kanssa. Verkoston jäsenet kommentoivat esimerkiksi EU:n tasa-arvostrategiaa vuonna 2020. Rajat ylittävät yhteistyö tuo järjestöille vaikuttavuutta ja laajan tietopohjan.

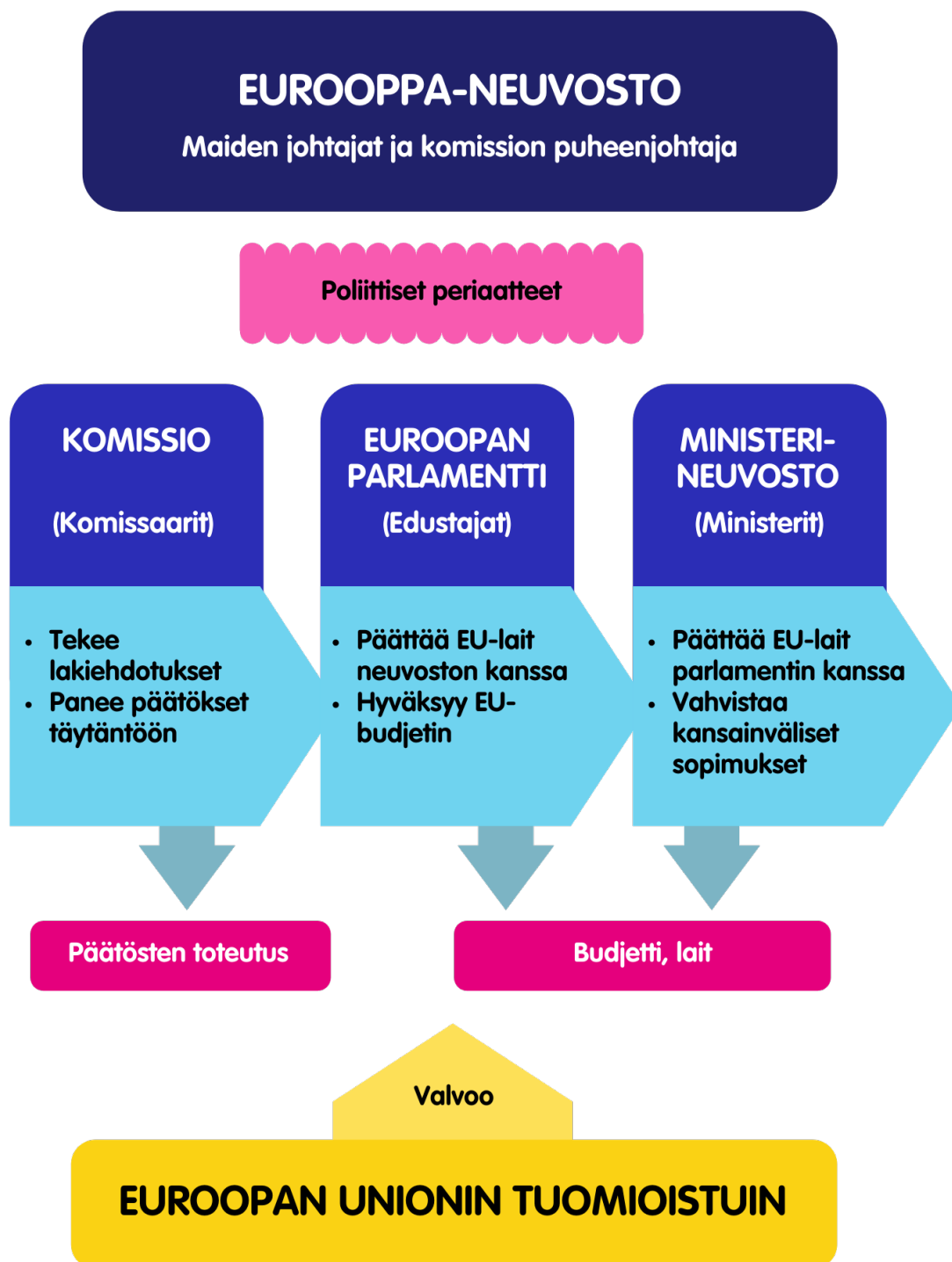
Painetta ihmisoikeuksia loukkaavia jäsenmaita kohtaan

Ihmisoikeusjärjestöt vaativat niin EU:lta kuin sen jäsenmailta puuttumista ihmisoikeusloukkauksiin EU:n sisällä. Ihmisoikeusliitto toi syksyllä 2021 Suomeen Puolasta ja Unkarista ihmisoikeuspuolustajia, jotka kertoivat siitä rajusta negatiivisesta kehityksestä, mitä Puolassa ja Unkarissa on tapahtunut esimerkiksi kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten rajaamisessa.

EU:lla on ulkosuhteissaan ohjeet ihmisoikeuspuolustajien tukemiseksi, ja se tarjoaa tähän myös rahoitusta. Ylipäättään EU rahoittaa sekä järjestöjä että viranomaisia sekä isoilla, monivuotuisilla ohjelmilla että esimerkiksi nuorten omiin projekteihin tarkoitetuilla pienillä määrärahoilla. Jo pitkään niitä on ollut saatavilla esimerkiksi yhdenvertaisuutta edistävään toimintaan.

Aija Salo
ihmisoikeuksien asiantuntija
Ihmisoikeusliitto

3. EU:n elimet

Tämän luvun tiedot on koottu [EU:n toimielimiä käsittelevältä sivustolta](#) sekä Ulkoministeriön Eurooppatiedotus-verkkosivustolta

EU:n toimielinjärjestelmä toimii seuraavasti:

- yleiset poliittiset painopisteet määritellään Eurooppa-neuvostossa, johon kuuluvat EU-maiden päämiehet, Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja ja komission puheenjohtaja

- välittömällä vaaleilla valitut europarlamentaarikot edustavat EU-kansalaisia Euroopan parlamentissa
- koko EU:n etuja ajaa Euroopan komissio, jonka jäsenet jäsenmaiden hallitukset valitsevat
- kunkin EU-maan hallitus ja ministerit ajavat oman maansa etuja Euroopan unionin neuvostossa, eli ministerineuvostossa. Ministerineuvosto päättää esimerkiksi EU:n lainsäädännöstä ja budjetista.

Poliittiset painopisteet

[Eurooppa-neuvosto](#) on jäsenvaltioiden hallitusten ja valtionpäämiesten kokous, joka tunnetaan myös EU:n huippukokouksena. Eurooppa-neuvosto päättää EU:n yleisistä poliittisista suuntaviivoista, mutta sillä ei ole lainsäädäntövaltaa. Eurooppa-neuvoston muodostavat sen puheenjohtaja, EU-maiden valtion- tai hallitusten päämiehet ja komission puheenjohtaja. Eurooppa-neuvosto kokoontuu vähintään kaksi kertaa kunkin puolivuotiskauden aikana. Kokoukset kestävät yleensä 2–3 päivää.

Lainsäädäntötyö

EU:n lainsäädäntötyöhön osallistuvat seuraavat toimielimet:

- [Euroopan parlamentti](#), joka edustaa EU:n kansalaisia ja joka valitaan suorilla kansanvaaleilla
- [Euroopan unionin neuvosto](#), joka edustaa yksittäisten EU-maiden hallituksia ja jonka puheenjohtajana kukin EU-maa toimii vuorollaan
- [Euroopan komissio](#), joka edustaa koko unionin etuja.

Nämä toimielimet yhdessä vastaavat koko EU:ssa sovellettavan politiikan ja lainsäädännön laatimisesta ja niihin liittyvästä päätöksenteosta [tavallista lainsäädäntöjärjestystä](#) noudattaen (aiemmin ”yhteispäätösmenettely”). Komissio tekee säädösehdotukset, ja parlamentti ja neuvosto päättävät niiden hyväksymisestä. Tämän jälkeen komissio ja EU-maat panevat säädökset täytäntöön ja komissio valvoo niiden täytäntöönpanoa.

[EU:n päätöksenteko](#) – lisätietoa EU:n lainsäädäntömenettelyistä
[EU:n neuvoston puheenjohtajamaiden luettelo](#)

FAKTALAATIKKO:

Euroopan neuvosto (vertaa: Eurooppa-neuvosto ja Euroopan unionin neuvosto eli ministerineuvosto)

Euroopan neuvosto ei ole EU:n toimielin vaan vuonna 1949 perustettu yleiseurooppalainen yhteistyöjärjestö, jonka yksi näkyvimpiä saavutuksia on Euroopan ihmisoikeussopimus (yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi). Euroopan neuvosto kokoontuu Strasbourgissa.

EU:n muut toimielimet ja elimet

Myös seuraavat toimielimet ovat EU:n toiminnan kannalta erityisen tärkeitä:

- [unionin tuomioistuin](#) varmistaa, että EU-lainsäädäntöä noudatetaan
- [tilintarkastustuomioistuin](#) tarkastaa unionin toiminnan taloushallinnon.

Toimielinten valtuudet ja vastuualueet määritellään perussopimuksissa, joihin EU:n kaikki toiminta pohjautuu. Lisäksi perussopimuksissa määrätään toimielimiä koskevista säännöistä ja menettelyistä. EU-maiden presidentit ja/tai pääministerit hyväksyvät perussopimukset ja kansanedustuslaitokset vahvistavat ne.

EU:lla on lisäksi muita toimielimiä ja [toimielinten yhteisiä elimiä](#), joilla on omat erityistehtävänsä:

- [Euroopan ulkosuhdehallinto](#) (EUH) avustaa unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa. Hän toimii ulkoasiainneuvoston puheenjohtajana, johtaa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja pitää huolta EU:n ulkosuhteiden johdonmukaisuudesta ja koordinoinnista.
- [Euroopan keskuspankki](#) vastaa EU:n rahapolitiikasta
- [Euroopan talous- ja sosiaalikomitea](#) edustaa kansalaisyhteiskuntaa, työnantajia ja työntekijöitä
- [Euroopan alueiden komitea](#) edustaa alueellisia ja paikallisia yhteisöjä
- [Euroopan investointipankki](#) rahoittaa EU:n investointihankkeita ja tukee pienyrityksiä [Euroopan investointirahaston](#) kautta
- [Euroopan oikeusasiamies](#) tutkii EU:n toimielinten ja muiden elinten toiminnassa havaittuja epäkohtia koskevat kantelut
- [Euroopan tietosuojavaltuutettu](#) varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä kunnioitetaan ihmisten oikeutta yksityisyyteen
- [julkaisutoimisto](#) tuottaa ja jakelee EU:ta koskevia julkaisuja
- [EU:n henkilöstövalintatoimisto](#) (EPSO) palkkaa henkilöstöä EU:n toimielimiin ja muihin elimiin
- [EU:n henkilöstökoulutuskeskuksen](#) tehtävänä on tarjota alakohtaista koulutusta EU:n henkilöstöön kuuluville
- [EU:n erillisvirastot](#) hoitavat tiettyjä teknisiä, tieteellisiä tai hallinnointitehtäviä

FAKTALAATIKKO:

Talous- ja sosiaalikomitea on Euroopan unionin neuvoo-antava elin. Se esittää lausuntoja ja tiedonantoja EU:n toimielimien pyynnöstä ja oma-aloitteisesti. Komitea on järjestäytynyt kolmeen ryhmään: työnantajat, työntekijät ja muut eturyhmät. Komitean kautta eturyhmät voivat vaikuttaa EU:n lainsäädäntöehdotuksiin. Euroopan talous- ja sosiaalikomiteassa on tällä hetkellä 329 jäsentä, joista 9 on suomalaisia. Toimikauden 21.9.2020–20.9.2025 suomalaiset jäsenet ovat:

Ryhmä I, työnantajat

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Janica Yli-Karjula, johtava asiantuntija
- Keskuskauppakamari, Timo Vuori, johtaja
- Suomen Yrittäjät, Mira-Maria Kontkanen, EU-asiantuntija

Ryhmä II, työntekijät

- Akava, Markus Penttinen, kansainvälisten asioiden päällikkö
- SAK, Pekka Ristelä, kansainvälisten asioiden päällikkö
- STTK, Maria Häggman, kansainvälisten asioiden päällikkö

Ryhmä III, muut eturyhmät

- MTK, Simo Tiainen, johtaja
- Kotitalous- ja kuluttaja-asiain neuvottelukunta/Kuluttajaliitto, Tiina Vyyryläinen, tiiminvetäjä
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, Vertti Kiukas, pääsihteeri

EU:n säädösvalmistelu, sääntelyvälineet:

- **Asetus:**

- pätee yleisesti ja on kaikilta osiltaan velvoittava,
- sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.
- Esimerkki: EU-asetuksen (883/2004) mukaan EU:ssa työntekijällä on oikeus työskentelymaansa sosiaaliturvaan. EU-lainsäädäntö ei siis korvaa jäsenvaltioiden omia sosiaaliturvajärjestelmiä yhdellä yhteisellä järjestelmällä, mutta sitä sovelletaan kaikissa jäsenmaissa. Lue lisää: <https://www.kela.fi/ulkomailta-suomeen-eu-lainsaadanto>

- **Direktiivi:**

- velvoittava niille, joille osoitettu,
- pantava kansallisesti täytäntöön; asettaa tavoitteen, mutta kansalliset viranomaiset valitsevat täytäntöönpanokeinon ja -tavan.
- esimerkki: Euroopan parlamentin ja neuvoston saavutettavuusdirektiivi tuli voimaan vuonna 2016. Direktiivissä säädetään julkisen hallinnon verkkopalveluiden saavutettavuuden minimitasosta sekä keinoista, joilla saavutettavuuden toteutumista valvotaan. Direktiiviä seurasi Suomessa laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (astui voimaan 2019). Lue lisää: <https://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi>

- **Päätös:**

- kaikilta osiltaan velvoittava niille, joille osoitettu (esim. EU-maat, yritykset, yksityishenkilöt).

- **Suosituksset ja lausunnot:**

- Suositusten avulla EU:n toimielimet voivat ilmaista näkemyksiään ja ehdottaa toimia, mutta suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.
- Esimerkki: Euroopan komissio antaa vuosittain ehdotukset maakohtaisiksi suosituksiksi kaikille jäsenille osana EU:n talouspolitiikan ohjausjaksoa.

Lainsäädännön valmistelu ja ehdottaminen EU:ssa

Euroopan komissiolla on EU:ssa aloiteoikeus: se on vastuussa uuden EU-lainsäädännön suunnittelusta, valmistelusta ja ehdottamisesta. EU-lainsäädännöllä ajetaan koko unionin ja sen kaikkien kansalaisten etuja. Siksi kansalaisilla, yrityksillä, kansalaisyhteiskunnan edustajilla, viranomaisilla ja kaikilla niillä, joihin uusi lainsäädäntö saattaa vaikuttaa, on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin tässä prosessissa. Lähde: [Euroopan unionin virallinen verkkosivusto](#)

EU:n lainsäädäntö ja toimintapolitiikat

Komissio ehdottaa lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkoja omasta aloitteestaan. Se voi tehdä ehdotuksia myös pyynnöstä, joita voivat esittää:

- Eurooppa-neuvosto (EU-maiden valtion- tai hallitusten päämiehet)
- Euroopan unionin neuvosto (EU-maiden ministerit)
- Euroopan parlamentti (EU:n kansalaisten suoraan valitsema)
- kansalaiset [eurooppalaisen kansalaisaloitteen](#) kautta

Komissio valmistelee lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkoja avoimesti, tutkitun tiedon perusteella ja kansalaisten ja sidosryhmien näkemykset huomioon ottaen. Tätä kutsutaan paremman sääntelyn periaatteeksi.

[Parempaa sääntelyä: miksi ja miten](#)

Suunnittelu

Vuotuisessa [työohjelmassaan](#) komissio sitoutuu poliittisesti saavuttamaan tuloksia erityisillä painopistealoilla kalenterivuoden aikana.

Etenemissuunnitelma

Komissio käyttää etenemissuunnitelmaa seuraavien soveltamisalan määrittämiseksi:

- merkittävä uusi säädös tai toimintapolitiikka
- olemassa olevan säädöksen tai toimintapolitiikan arviointi
- useiden toisiinsa liittyvien säädösten ja/tai toimintapolitiikkojen toimivuustarkastus

Etenemissuunnitelmassa selostetaan ongelma ja tavoitteet, EU:n toimien tarve, toimintavaihtoehdot ja kuulemisstrategian pääpiirteet.

Joskus jonkin säädöksen tai toimintapolitiikan mahdolliset vaikutukset talouteen, ympäristöön tai yhteiskuntaan ovat niin suuret, että tarvitaan vaikutustenarviointi. Tällöin etenemissuunnitelman korvaa alustava vaikutustenarviointi, joka on yksityiskohtaisempi.

Linkkejä:

- [Anna palautetta äskettäin julkaistuista etenemissuunnitelmista ja alustavista vaikutustenarvioinneista](#)
- [Lainsäädännön arviointi](#)

Vaikutusten arviointi

Jos EU:n lainsäädännön tai toimintapolitiikan odotetut vaikutukset ovat todennäköisesti merkittäviä, komissio suorittaa vaikutustenarvioinnin ennen ehdotuksen tekemistä.

Tavoitteena on analysoida tarkemmin ongelmaa, tarvetta toteuttaa toimi EU:n tasolla sekä hahmoteltujen ratkaisujen mahdollisia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia.

Komissio saa vaikutustenarvioinnin tuloksista tietoa päätöksentekoa varten.

- [Lisätietoa vaikutustenarvioinneista](#)
- [Anna palautetta vaikutustenarvioinneista](#)

Palaute ja osallistuminen

Jokainen, johon voimassa oleva tai ehdotettu säädös tai toimintapolitiikka saattaa vaikuttaa, voi antaa palautetta ja osallistua päätöksentekoon: viranomaiset, yritykset, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot ja kansalaiset.

Jos haluat saada tiedon uusista toimintasuunnitelmista tai julkisista kuulemisista, voit [tilata niistä itsellesi sähköposti-ilmoitukset](#).

Palautteen antaminen komissiolle on helppoa – vastaa kyselyyn tai kommentoi lainsäädäntöluonnoksia. Voit käyttää mitä tahansa EU:n 24 virallisesta kielestä. Kirjaudu sisään EU Login -tililläsi tai sosiaalisen median tililläsi.

Komissio analysoi saamansa palautteen ja ehdotukset ja tekee niistä yhteenvedon. Joihenkin aloitteiden osalta julkaistaan yhteenvetoraportit. Näin voit seurata, miten yleisön palaute on vaikuttanut aloitteiden sisältöön. Aloitteet ja yhteenvetoraportit ovat löydettävissä ”[Julkaistut hankkeet](#)” -sivustolta.

Vaikuttamistavat

EU:n lainsäädäntöprosessiin voi vaikuttaa monin tavoin sen eri vaiheissa: lainvalmistelun aikana, säädösehdotusten käsittelyn aikana tai voimassa olevien säädösten toimivuusarvioinnin yhteydessä. Palautetta voi antaa avointen julkisten kuulemisten ja muiden verkkopohjaisten välineiden kautta.

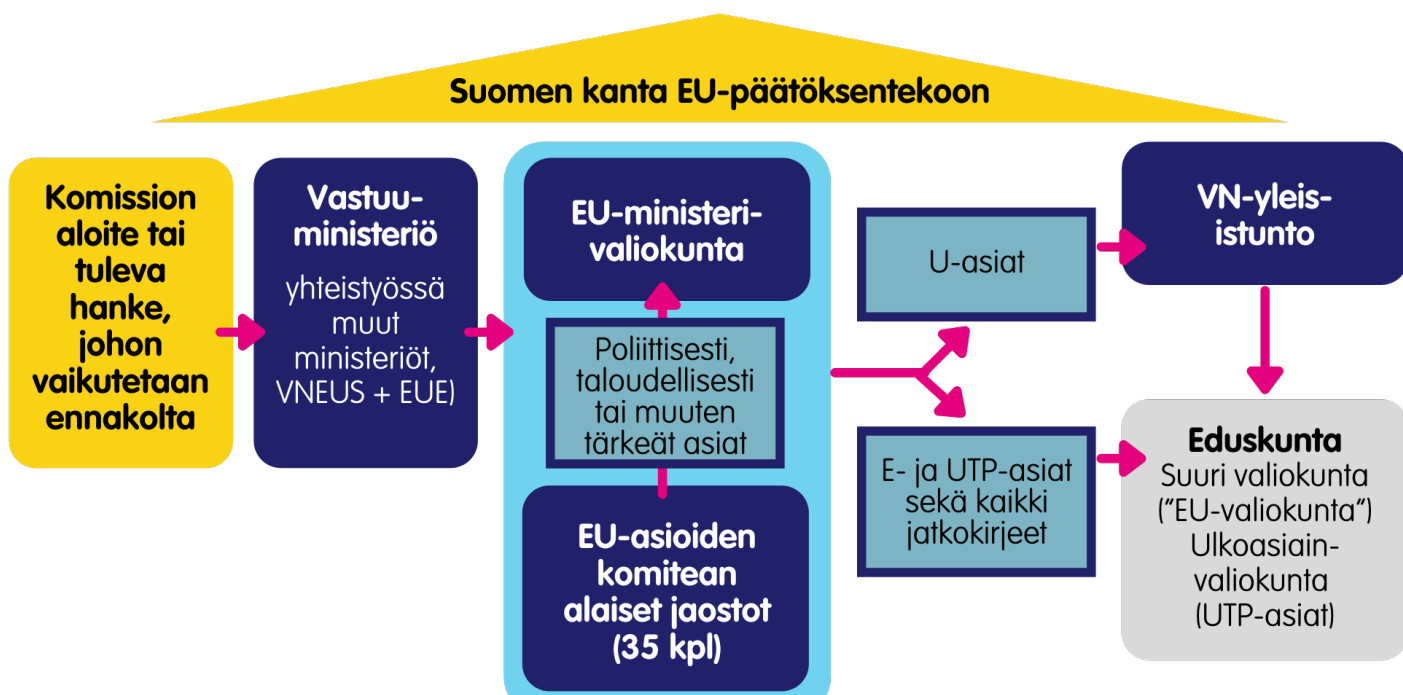
Komissio ottaa palautteen huomioon kehitettäessä lainsäädäntöä tai politiikkaa edelleen tai arvioidessaan useita toisiinsa liittyviä säädöksiä ja toimintapolitiikkoja jollain tietyllä alalla. [Osallistu lainsäädännön valmisteluun](#)

Muut kuulemistavat

Komissio voi myös pyytää jonkin tietyn alan asiantuntija-apua ja kuulla kohdennetusti tiettyjä sidosryhmiä esim. kohdennetuilla kuulemisilla, kokouksilla ja tapaamisilla, työpajoilla, seminaareilla, paneeleilla ja verkkokeskusteluilla.

4. EU-asioiden käsittely Suomessa ja kansallinen valmistelu

Yhteensovittamisjärjestelmä

Lähde: Valtioneuvoston kanslia

Kansallisten kantojen valmistelun vaiheet

- Jokaiselle lainsäädäntöesitykselle ja muille merkittävillä EU-asioilla nimetään vastuuhenkilö ministeriöstä.
- Vastuuvirkamies laatii aloitteesta viipymättä luonnoksen alustavaksi Suomen kannaksi (U-kirjelmä/E-kirje).
- Suomen kanta käsitellään yhteensovitusjärjestelmässä (jaostot, EU-asioiden komitea, EU-ministerivaliokunta). EU-sihteeristöllä yhteensovittamistehtävä.
- Kanta toimitetaan eduskunnalle.
- Eduskunta (valiokunta) antaa asiasta tarvittaessa lausunnon valtioneuvostolle.
- Haasteena asian samanaikainen käsittely Helsingissä ja Brysselissä.

Vaikuttamisen paikat:

- Suomen kannan käsittely jaostoissa
- Eduskunnan (valiokunnan) lausunto asiasta

Suomen pysyvä edustusto Euroopan unionissa (EUE)

Suomen EU-edustusto valmistelee EU:n neuvoston päätöksiä Suomen hallituksen ohjeiden pohjalta. Valmistelutyössä keskeisin asema on virkamieskomiteoilla, joista tärkein on Coreper (Comité des Représentants Permanents), jäsenvaltioiden pysyvistä edustajista koostuva komitea. Coreperin apuna toimii yli 200 työryhmää, joissa jäsenmaata edustaa joko pääkaupungista tai pysyvästä edustustosta tuleva asiantuntija. Työryhmät kokoontuvat viikoittain ja niiden työhön osallistuvat virkamiehet raportoivat työryhmänsä kulusta 24 tunnin sisällä. <http://www.finland.eu/Public/Default.aspx>

Lue lisää:

- [EU-asiat eduskunnassa](#)
- [Eduskunnan rooli EU-päätöksenteossa](#)

5. EU-sanastoa

EU-valmisteluun liittyvää sanastoa ja käsitteistöä

EU-asioiden käsittelyyn liittyy paljon terminologiaa, jonka ymmärtäminen helpottaa vaikuttamistyötä ja EU-asioiden seuraamista. Tähän on koottu muutamia keskeisiä termejä. Lähteinä [Sisäasiainministeriön EU-opas](#), [Euroopan unionin neuvoston EU-sanasto \(pdf\)](#) ja [EUR-lex -sanasto](#).

Toimivalta

Jäsenvaltiot ovat antaneet Euroopan unionille tiettyjä tehtäviä ja luovuttaneet samalla sille toimivaltaa. Tehtävien hoitamiseksi jäsenvaltiot ovat luoneet EU:n toimielinjärjestelmän. Kunkin elimen toimivalta määritellään perussopimuksessa. EU:ssa annettun toimivallan perusteella tehdyt päätökset vaikuttavat välittömästi jäsenvaltioissa

viranomaisten, kansalaisten ja yritysten oikeusasemaan. Päätöksiä ei pääsääntöisesti hyväksytetä kansallisissa parlamenteissa.

Perussopimukset

Perussopimukset määrittelevät annetun toimivallan ja määräävät sen käytöstä. Tyyppillisesti perussopimusten artikloissa määritellään politiikan ala ja tavoitteet, käytettävissä olevat lainsäädäntötyypit (asetus, direktiivi, päätös) ja toimielinten osallistuminen päätöksentekoprosessiin (esimerkiksi tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen noudattaminen).

Perussopimuksia muutetaan jäsenvaltioiden välillä käytävien neuvottelujen (hallituksen välinen konferenssi) ja kansallisten parlamenttien ratifioinnin tuloksena.

Suhteellisuus- ja läheisyysperiaatteet

Toimivallan käytössä on tärkeää suhteellisuusperiaatteen noudattaminen eli käytetään tavoitteisiin nähden oikeasuhtaisia keinoja. Toinen keskeinen periaate on toissijaisuus- eli läheisyysperiaate, jonka mukaan toimivaltaa tulisi käyttää siten, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia.

White paper (suomeksi valkoinen kirja)

Euroopan komission valkoiset kirjat ovat asiakirjoja, jotka sisältävät ehdotuksia tiettyä alaa koskevaksi Euroopan unionin toiminnaksi. Joissakin tapauksissa ne ovat jatkoa vihreälle kirjalle, joka on julkaistu kuulemisprosessin käynnistämiseksi EU:n tasolla.

Valkoisen kirjan tarkoituksena on käynnistää keskustelu yleisön, sidosryhmien, Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa ja helpottaa siten poliittisen yksimielisyyden saavuttamista. Komission vuonna 1985 antama sisämarkkinoiden toteuttamista käsittelevä valkoinen kirja on esimerkki suunnitelmasta, jonka neuvosto hyväksyi ja joka johti alaa koskevaan laaja-alaiseen lainsäädäntöön.

Yleisesti valkoinen kirja on julkaisu, joka käsittelee tiettyä kantaa tai ratkaisua ongelmaan. Sen tarkoitus on antaa lukijalleen uutta näkökulmaa aiheesta, ja sitä kautta välittämään käsiteltyä asiaa ulkopuolisille.

Esimerkki komission kehittämästä valkoisesta kirjasta: Euroopan tulevaisuus – Pohdintaa ja skenaarioita: EU27 vuoteen 2025 mennessä (2017)

https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/white_paper.html?locale=fi

Green paper (suomeksi vihreä kirja)

Euroopan komission julkaisemat vihreät kirjat ovat asiakirjoja, joiden tarkoituksena on käynnistää unionin tasolla erityisiä aiheita koskevia keskusteluja. Niissä asianomaisia osapuolia (organisaatioita ja yksityishenkilöitä) kannustetaan osallistumaan neuvotteluihin ja keskusteluihin esitettyjen ehdotusten pohjalta. Joskus vihreän kirjan tuloksena julkaistaan valkoinen kirja, jossa ehdotetaan lainsäädännön muuttamista.

Vihreiden kirjojen tarkoitus on antaa ratkaisuehdotus määriteltyyn ongelmaan, kuitenkin tekemättä päätöksiä tai ratkaisuja asian suhteen. Vihreä kirjan avulla esitellään ratkaisuvaihtoehtoa, ja samalla pyritään nostamaan keskustelua asian tiimoilta. Se on virallinen dokumentti, joka esittelee laiksi kaavailtua asiaa. Vihreän paperin tär-

keimpiä tehtäviä on nostaa keskustelua käsitellyn asian tiimoilta, ja sen avulla voidaan auttaa tietyn näkemyksen läpimenoa päätöksenteossa.

Esimerkki vihreästä kirjasta (EU): Finanssialan vähittäispalvelut: Parempia tuotteita, enemmän valinnanvaraa ja enemmän mahdollisuuksia kuluttajille ja yrityksille (2015) https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green_paper.html?locale=fi

Non-paper

Non-paper on epävirallinen asiakirja, voidaan käyttää esimerkiksi neuvotteluissa keskustelujen pohjana, mutta se ei edusta (asiakirjan kirjoittajan) virallista näkökulmaa tai kantaa asiaan.

Trilogi

Trilogit ovat epävirallisia kolmikantakokouksia, joissa parlamentin, neuvoston ja komission edustajat käsittelevät säädösehdotuksia. Trilogeja voidaan järjestää lainsäädäntömenettelyn kaikissa vaiheissa. Ne voivat johtaa sopimukseen pääsemiseen ensimmäisessä käsittelyssä, toisen käsittelyn varhaisessa vaiheessa tai 30 toisessa käsittelyssä.

Perusmuistio

EU-asioiden valmistelun keskeisin työkalu on vakio­muotoinen perusmuistio ja tärkein EU-asiaa koskeva ministeriössä tehtävä asiakirja. Perusmuistio laaditaan asian käsittelyn mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja viimeistään kun asia ensimmäistä kertaa ilmestyy jonkin työryhmän/komitean kokouksen asialistalle. Muistiota päivitetään jatkuvasti siihen asti, kunnes asian käsittely on päättynyt. Osa perusmuistion tiedoista säilyy samana koko asian käsittelyn ajan ja osa muuttuu käsittelyn edistyessä. Perusmuistiossa kerrotaan Suomen valtion kanta asiaan/säädösehdotukseen (jota perusmuistio käsittelee), ja lisäksi siinä arvioidaan säädösehdotuksen EU-oikeudellinen perusta, vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön sekä säädösehdotuksen taloudelliset vaikutukset. Lisäksi perusmuistioon kirjataan tiedot kansallisesta käsittelystä, eduskunnan käsittelystä sekä käsittely Euroopan parlamentissa. Perusmuistiota käytetään myös eduskunnalle toimitettavan selvityksen pohjana.

U-kirjelmä

Lainsäädäntöehdotukset ja muut eduskunnan toimivaltaan kuuluvat ehdotukset lähetetään eduskunnalle valtioneuvoston kirjelmällä (U-kirjelmä). Kirjelmä valmistellaan yleensä toimivaltaisessa ministeriössä ja hyväksytään alustavasti valtioneuvoston EU-asioiden komiteassa tai sen alaisessa jaostossa. Lopullisesti kirjelmän sisällöstä ja eduskuntaan lähettämistä päätetään valtioneuvoston yleisistunnossa. Sen jälkeen se toimitetaan virallisena suomen- ja ruotsinkielisenä asiakirjana eduskuntaan.

Perustuslain mukaan valtioneuvoston on toimitettava ehdotus kirjelmällään eduskunnalle välittömästi siitä tiedon saatuaan. Pääsääntöisesti valtioneuvosto ilmaisee kantansa muutaman viikon kuluessa. Jos valtioneuvoston kantaa ei ole päätetty kirjelmän lähettämiseen mennessä, se on ilmoitettava eduskunnalle viimeistään asian ollessa suuren valiokunnan käsiteltävänä.

Eduskunnan puhemies lähettää eduskunnalle toimitetun valtioneuvoston U-kirjel-

män suureen valiokuntaan (tai ulkoasiainvaliokuntaan) ja määrää samalla, mikä tai mitkä erikoisvaliokunnat antavat asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle. Kirjelmän lähettämistä valiokuntaan ilmoitetaan täysistunnossa.

Suuri valiokunta ilmaisee kantansa asiaan käsiteltyään ehdotuksen, siitä tehdyn valtioneuvoston kirjelmän sekä erikoisvaliokuntien asiasta antamat lausunnot. Suuri valiokunta voi tätä ennen myös kuulla asianomaista ministeriä, virkamiehiä ja muita asiantuntijoita.

Yleensä suuri valiokunta ilmaisee kantansa sen pöytäkirjaan otettavalla lyhyellä lausumalla, joka lähetetään tiedoksi valtioneuvostolle. Merkittävissä asioissa suuri valiokunta voi antaa myös kirjallisen lausunnon, jossa se perustelee kantansa yksityiskohdaisemmin.

Suurelle valiokunnalle osoitetut erikoisvaliokuntien lausunnot ja valtioneuvostolle osoitetut suuren valiokunnan lausunnot julkaistaan valtiopäiväasiakirjoina suomeksi ja ruotsiksi. Ne samoin kuin suuren valiokunnan pöytäkirjat ovat saatavilla myös eduskunnan verkkosivuilla.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden on annettava suurelle valiokunnalle ja asianomaisille erikoisvaliokunnille tietoja merkittävistä muutoksista alkuperäiseen ehdotukseen. Tällainen niin sanottu jatkokirjelmä on erityisen tärkeä silloin, kun uudet muutosehdotukset edellyttävät Suomen kannan uudelleenarviointia tai muutosta eduskunnan aiemmin hyväksymään kantaan. Jatkokirjelmän eduskunnalle lähettää asianomainen ministeriö.

E-kirje

Eduskunnalla on oikeus pyytää ja saada tietoja EU:n toimielimissä käsiteltävistä aiheista millä tahansa politiikkasektorilla. Oikeutta ei ole rajoitettu asioihin, joissa eduskunnalla on toimivaltaa. Eduskunnan informointi ja sen sisäiset menettelysäännöt ovat näiden asioiden yhteydessä jossain määrin lainsäädäntöasioita epämuodollisempia.

Valtioneuvoston selvitys muussa kuin eduskunnan toimivaltaan kuuluvassa asiassa (E-kirje) on tavallisesti yksittäisen ministeriön kirje. Useimmissa tapauksissa tällainen kirje sisältää samantyyppisiä elementtejä kuin U-kirjelmä, mutta niiden sisältö voi kuitenkin vaihdella asian luonteesta riippuen. Selvitys valmistellaan joko yksinomaan asianomaisessa ministeriössä tai sen lisäksi valtioneuvoston EU-asioiden yhteensovittamisjärjestelmässä. Tärkeimmät E-asiat voidaan käsitellä myös pääministerin johtamassa EU-ministerivaliokunnassa.

E-kirjeet lähetetään suoraan ministeriöstä suurelle valiokunnalle. Suuri valiokunta päättää kirjeen sisällön perusteella siitä, mihin erikoisvaliokuntaan asia lähetetään käsiteltäväksi. Erikoisvaliokunnat päättävät itsenäisesti antavatko ne asiasta lausunnon.

Suuri valiokunta ei yleensä ota E-asiaan muodollisesti kantaa, vaan lähettää erikoisvaliokuntien mahdolliset lausunnot valtioneuvostolle tiedoksi. Menettely on samankaltainen asian koskiessa EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa (UTP-asiat). Suuren valiokunnan asemesta käsittelystä vastaa ulkoasiainvaliokunta.

Kirjallinen käsittely/menettely

Kansallisessa EU-asioiden käsittelyssä kirjallisella menettelyllä viitataan useimmiten siihen, kun perusmuistio lähetetään EU-jaostoille kommentointia varten (jos asian

käsittely ei aikataulusyistä mahdollista jaoston kokoontumista). Kirjallinen menettely on jaoston jäsenille (myös kansalaisjärjestöjen edustajille) mahdollisuus tuoda näkemyksiä ja muutosehdotuksia pohjana olevaan Suomen kantaan.

Jaosto

Jaostojärjestelmä on EU-asioiden virkamiesvalmistelun perusrakenne. EU-asioiden komitean alaisuudessa toimii yli 30 sektorikohtaista valmistelujaostoa, jotka käsittelevät toimialaansa kuuluvia EU-asioita tarkoituksena saada aikaan kutakin asiaa koskeva yhteen sovitettu kanta.

Jaosto voi kokoontua suppeassa (viranomaiset) tai laajassa (ml. etutahot) kokoonpanossa. Suppeaan kokoonpanoon kuuluvat toimivaltaisten ministeriöiden virkamiesten lisäksi muiden ministeriöiden ja viranomaisten edustajia. Laajaan kokoonpanoon kuuluu viranomaisten lisäksi myös etujärjestöjen ja muiden intressitahojen edustajia. Kussakin jaostossa on myös edustaja valtioneuvoston EU-sihteeristöstä sekä Ahvenanmaan maakuntahallituksesta. Jaostot kokoontuvat vaihtelevasti tarpeen mukaan. EU-jaostoissa puheenjohtajana ja sihteerinä toimii yleensä vastuuministeriön edustaja.

Jaostojen tärkeimpiä tehtäviä on toimia informointikanavana muille ministeriöille. Jaostokäsittelyn asemaa voidaan verrata lausunnon antamiseen tavanomaisessa valtioneuvoston päätöksenteossa.

Mikäli ministeriöiden välisiä näkemyseroja ei saada sovitetuksi yhteen jaostokäsittelyssä, erimielisyydet ratkaistaan tarvittaessa EU-asioiden komiteassa ja viime kädessä EU-ministerivaliokunnassa. Asioista ei päätetä laajassa kokoonpanossa, vaan ne toimivat lähinnä intressiryhmien kuulemisfoorumina. Laajan kokoonpanon koollekutsumisesta ja sille jaettavasta aineistosta päättää puheenjohtaja.

6. Lyhenteitä

EU-päätöksenteossa ja kansainvälisessä toiminnassa tulee vastaan paljon lyhenteitä, niin suomeksi kuin englanniksikin. Olemme koonneet tähän lyhyen listan erityisesti sote-järjestöille tärkeistä lyhenteistä. Lisäksi Euroopan unionin sivuilta löytyy erittäin kattava EU-sanasto: EU-sanasto: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=fi>

AMR - Anti-microbial resistance, mikrobilääkeresistenssi, mikrobien kyky vastustaa mikrobilääkkeitä, erityisesti antibiootteja

Coreper – Pysyvien edustajien komitea, joka vastaa Euroopan unionin neuvoston työn valmistelusta Lue lisää: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/coreper.html>

CSR - Corporate Social Responsibility, yritysten yhteiskuntavastuu

CSRs - Country-Specific recommendations (for European Semester), ohjausjakson maakohtaiset suositukset

ECDC - European Centre for Disease Prevention and Control, Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus, EU:n virasto, jonka tehtävänä on vahvistaa Euroopan suojautumiskykyä tartuntatauteja vastaan.

EMA - European Medicines Agency, Euroopan lääkevirasto. Vastaa ihmisille ja eläimille tarkoitettujen lääkevalmisteiden tieteellisestä arvioinnista, valvonnasta ja turvallisuusseurannasta EU:n alueella

EMCO, Employment Committee, koostuu kunkin EU-maan ja Euroopan komission työpolitiikan asiantuntijoista. Sillä on tärkeä rooli EU-maiden työministereiden kokousten valmistelijana.

EESC – kts. ETSK

ETSK – Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (eng. European Economic and Social Committee), EU:n neuvoo-antava elin, jonka jäsenet jakautuvat kolmeen ryhmään: 1. työntajat, 2. työntekijät ja 3. muut eturyhmät. ETSK:n jäsenet nimitetään viisivuotiskaudeksi

FAO - Food and Agriculture Organization, YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö on kansainvälinen järjestö, joka pyrkii vähentämään nälänhätää ja parantamaan maailman ihmisten elintaso.

FRA - European Union Agency for Fundamental Rights, EU:n perusoikeusvirasto. Perusoikeusviraston tarkoituksena on tarjota EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille riippumatonta tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa ja asiantuntemusta perusoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä.

GHSA – Global Health Security Agenda, 70 maan, järjestön ja yrityksen yhteenliittymä

HERA - European Health Emergency Preparedness and Response Authority (HERA), EU:n Terveysalan hätätilanteiden valmiusviranomaisena, perustettu 2021. Sen tehtävänä on ehkäistä ja havaita terveysuhkia ja reagoida niihin nopeasti.

HiAP – Health in All Policies, Terveys kaikissa politiikoissa -periaate

HLPF – High Level Political Forum on Sustainable Development on YK:n korkean tason kestävä kehityksen seurantakokous. HLPF on merkittävin vuosittainen kestävä kehityksen globaali seurantakokous. Kokouksessa tarkastellaan globaalin kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n maailmanlaajuisista edistymistä. Tapahtumaan osallistuu laajasti kansalaisjärjestöjen sekä valtioiden ja kansainvälisten instituutioiden edustajia.

HVT – hyvinvointitalous, engl. Economy of Wellbeing, EoW

MFF – Multiannual Financial Framework, kts MRK

MRK – EU:n monivuotinen rahoituskehys, jossa vahvistetaan menojen vuotuiset enimmäismäärät, joita eri politiikan aloilla voidaan käyttää. Nykyinen rahoituskehys on voimassa vuosina 2021–2027.

MS - Member states, EU:n jäsenvaltiot

NCDs – Noncommunicable diseases, tarttumattomat taudit (esim. syöpä, sydän- ja verisuonitaudit, diabetes)

NGEU – Next Generation EU, EU:n elpymisväline, jonka tavoitteena on vauhdittaa

ihmisten, talouden ja yhteiskunnan toipumista koronakriisistä. Väline sisältää 750 miljardin euron rahoituksen jäsenmaille, jakautuu seitsemään ohjelmaan. Lue lisää: <https://vm.fi/elpymisvaline>

OneHealth – konsepti: holistinen käsitys ihmisten ja eläinten terveyden ja ekosysteemin suojelemisen välisen yhteistyön välttämättömyydestä. Lisää One Health -toimintamallista ja liikkeestä: <https://core.ac.uk/download/pdf/146448996.pdf>

RRF – Recovery and resilience Facility, EU:n elpymis- ja palautumistukiväline, kts. myös NGEU

SPC – Social Protection Committee

SRHR - Sexual and Reproductive Health and Rights, seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet

UN – YK, Yhdistyneet kansakunnat, maailmanlaajuinen hallitusten välinen yhteistyöjärjestö

WHO – World Health Organisation, Maailman Terveysjärjestö on ihmisten terveyteen keskittyvä YK-järjestö

EU-sanasto: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=fi>

Lähteitä ja lisätietoja:

[Euroopan komissio](#)

Euroopan parlamentin virallinen verkkosivusto: <https://www.europarl.europa.eu/portal/fi>

[Euroopan unionin neuvosto](#)

EU-sanasto: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=fi>

Eduskunta, verkkosivu: [EU-asiat eduskunnassa](#)

Pohtiva, [Poliittisten ohjelmien tietovaranto](#)

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 29/2011: Sisäasiainministeriön EU-opas, EU-asioiden valmistelu sisäasiainministeriössä: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79716/sm_292012.pdf

EU-tietoutta (Maaseudun sivistysliiton kokoama verkkosivu): <https://verkko-opisto.msl.fi/eu-tietoutta/eu-tietopaketti/>

Valtioneuvoston kanslian verkkosivu: Tietoa Euroopan unionista: <https://vnk.fi/eu/tietoa>

Valtioneuvoston kanslia, power point -esitys: Päätöksenteko EU:ssa ja kansallinen valmistelu

